

Praha 28. 7. 2010

39

Vybrané ukazatele ekonomiky zdravotnictví v mezinárodním srovnání

Selected Economic Indicators of Health in International Comparison

Souhrn

Tato Aktuální informace přináší mezinárodní porovnání vybraných ukazatelů z nedávno aktualizované databáze OECD Health Data zveřejněné v červnu 2010. Byly vybrány ukazatele z ekonomické oblasti zdravotnictví, jako např. podíl výdajů na zdravotnictví na hrubém domácím produktu, výdaje na zdravotnictví podle zdrojů financování a výdaje na zdravotnictví na 1 obyvatele.

Summary

This Topical Information brings international comparison of indicators selected from the updated database OECD Health Data as published in June 2010. Indicators of economy of health service were selected, as for instance the proportion of health expenditure in the gross domestic product, health expenditure by sources of financing and per capita health expenditure.

Aktualizace mezinárodní databáze OECD Health Data (červen 2010)

The OECD Directorate for Employment, Labour and Social Affairs vydal v červnu 2010 novou verzi své aplikace OECD Health Data 2010, dále jen Health Data. Databáze se ve shodě se svým názvem zaměřuje na statisticky podchytilné stránky zdraví a zdravotnictví v jednotlivých zemích, a to v rámci demografického, sociálního a ekonomického prostředí. Health Data zahrnují 31 členských zemí OECD, tzn. vybrané země Evropy, dále USA, Kanadu, Austrálii, Nový Zéland, Japonsko, Koreu, Turecko a Mexiko. Vybraná data jsou zveřejňována i za další země, jež zatím členy nejsou (Estonsko, Chile, Izrael, Slovinsko).

Formou aktuální informace prezentuje ÚZIS ČR vybrané ukazatele z oblasti ekonomiky zdravotnictví. Pro porovnání jsou uváděny převážně evropské členské země OECD.

Podíl výdajů na zdravotnictví na hrubém domácím produktu za rok 2008 - Tab. 1

Podíl výdajů na zdravotnictví na celkovém hrubém domácím produktu (HDP) je často používaný ukazatel pro mezinárodní srovnání. Zjednodušeně představuje podíl výdajů na zdravotnictví na celkových výdajích na nákup zboží a služeb v dané zemi. Takovýto údaj je však nutno považovat vždy pouze za orientační, závisí na cenových hladinách v jednotlivých zemích a může být ovlivněn případnými metodickými rozdíly mezi zeměmi.

V časové řadě tohoto ukazatele podle Health Data se tento podíl v ČR pohybuje v posledních letech kolem 7 %, za rok 2008 tento ukazatel činí 7,1 %. Nižší případně

srovnatelnou úroveň za uváděné období 2004–2008 vykazují Korea, Polsko, Slovensko a Turecko. Dlouhodobě kolem 8 % činí podíl výdajů na zdravotnictví na HDP ve Finsku, Maďarsku a Spojeném království. Nejvyšší podíl výdajů na zdravotnictví na HDP v rámci OECD vykazují USA, a to mezi 15–16 %. Nad 10 % se tento ukazatel dlouhodobě pohybuje rovněž u Belgie, Francie, Německa, Rakouska a Švýcarska.

Přes jisté zjednodušené chápání ukazatele podílu výdajů na zdravotnictví na celkovém HDP, a přes výjimku (Lucembursko) potvrzující pravidlo, lze obecně odvodit, že ekonomicky vyspělejší země vydávají na zdravotnictví vyšší podíl svého hrubého domácího produktu, což souvisí nejen obecně s vyššími cenami zdravotní péče, ale i s vyspělejšími technologiemi, postupy a léčivy, používanými v těchto zemích. Podíl výdajů na zdravotnictví na celkovém HDP však nevyovídá o efektivitě využití vynaložených prostředků.

Výdaje na zdravotnictví podle zdrojů financování za rok 2008 - Tab. 2

V České republice tvořily výdaje veřejného zdravotního pojištění v roce 2008 cca 75,2 % výdajů na zdravotnictví. Cca 7,3 % tvořily výdaje státního a územních rozpočtů a 17,5 % představovaly soukromé výdaje. Mezinárodní srovnání v tomto ohledu poněkud komplikují rozdílné systémy financování zdravotnictví v různých zemích. Všechny evropské země OECD vykazují nadpoloviční podíl veřejných zdrojů financování, tedy úhrn veřejných rozpočtů a veřejného zdravotního pojištění. U evropských členských zemí OECD se podíl veřejných zdrojů financování kromě Řecka, Slovenska a Švýcarska pohybuje kolem 70 % a výše. Nejvyšší podíl veřejných financí mají v tomto pořadí Lucembursko (90,9 %), Dánsko (84,5 %), Norsko (84,2 %) a Česko (82,5 %).

U řady zemí OECD tvoří významnou část veřejných prostředků na financování zdravotnictví výdaje veřejného zdravotního pojištění. Pořadí zemí podle výše podílu veřejného zdravotního pojištění na celkových výdajích na zdravotnictví je následující: ČR (75,2 %), Francie (72,5 %), Lucembursko (70,3 %) a Nizozemsko (70,2 %).

Naproti tomu v Dánsku, Finsku, Irsku, Itálii, Norsku, Portugalsku, Španělsku a Švédsku je podíl veřejného zdravotního pojištění nulový nebo zanedbatelný. Zdravotnictví se zde z rozhodující míry (v uvedených zemích kromě Finska a Španělska více než 70 %) financuje z veřejných rozpočtů - tedy zjednodušeně řečeno z daní.

Soukromé výdaje na zdravotnictví (jsou jimi přímá vydání obyvatelstva, výdaje neziskových institucí, dary, výdaje zaměstnavatelů na zdraví zaměstnanců, soukromé zdravotní pojištění apod.) jsou dalším zdrojem financování zdravotnictví. Podle výše podílu je v čele evropských zemí OECD Švýcarsko (40,9 %), Řecko (39,7 %), Slovensko (31,0 %), Maďarsko (29,0 %) a Portugalsko (28,5 %). Zeměmi s nejnižším podílem soukromých výdajů na zdravotnictví je Lucembursko (9,1 %), Dánsko (15,5 %) a Norsko (15,8 %), Nizozemsko (16,5 %) a Spojené království (17,4 %).

Za tuto oblast je možno shrnout, že ČR spolu s Lucemburskem, Dánskem, Norskem, Velkou Británií a Švédskem patří k zemím s vyšším podílem veřejných výdajů na financování zdravotnictví. V ČR jsou rozhodující složkou veřejných financí pro zdravotnictví výdaje veřejného zdravotního pojištění, obdobně jako např. ve Francii, Lucembursku, Nizozemsku a Německu. Svým zatím relativně nízkým podílem soukromých výdajů na zdravotnictví se ČR řadí ke skupině zemí OECD s nižší tzv. spoluúčastí obyvatelstva, kam je možno ještě řadit Lucembursko, Dánsko, Norsko a Spojené království.

Výdaje na zdravotnictví na 1 obyvatele v přepočtu na paritu kupní síly - Tab. 3

Health Data umožňují rovněž porovnání výdajů na zdravotnictví na jednoho obyvatele v přepočtu podle kupní síly a cenové hladiny v jednotlivých zemích. V tab. 3 jsou za rok

2008 uvedeny takovéto údaje za evropské země OECD a USA. V tomto porovnání sice úroveň ČR převyšuje skupinu zemí Polsko, Maďarsko a Slovensko, ale nedosahuje úrovně většiny ostatních evropských zemí OECD. Obdobné srovnání i s obdobným pořadím zemí je v tab. 3 uvedeno rovněž pro veřejné výdaje na zdravotnictví. Zeměmi s nejvyššími celkovými výdaji na zdravotnictví na 1 obyvatele v přepočtu na paritu kupní síly v dané zemi - pomineme-li USA - jsou Lucembursko, Švýcarsko a Norsko (zhruba 2,5x i více). V porovnání veřejných výdajů evropských zemí OECD na zdravotnictví na 1 obyvatele v přepočtu na paritu kupní síly v dané zemi jsou nejvyšší veřejné výdaje v Norsku (2,9x vyšší než v ČR), Lucembursku (2,6x vyšší) a Rakousku (2,1x vyšší).

Více o databázi OECD Health Data na: www.oecd.org/health/healthdata. Zdrojem dat za Českou republiku jsou zdravotnické účty (*SHA - System of Health Accounts*) zpracovávané Českým statistickým úřadem s přispěním ÚZIS ČR. Zdrojem pro makroekonomické údaje jsou národní účty ČSÚ.

Vypracoval: Ing. Ivan Popovič

Značky v tabulkách:

Tečka (.) - údaj není v „OECD Health Data 2010, June 30,“ uveden;

Ležatý křížek (×) - zápis není možný z logických důvodů

**Tab. 1 Srovnání podílu celkových výdajů na zdravotnictví
na hrubém domácím produktu ve vybraných zemích OECD**

Země	Podíl v %				
	rok				
	2004	2005	2006	2007	2008
Česká republika	7,2	7,2	7,0	6,8	7,1
Belgie	10,0	9,8	9,5	10,0	10,2
Dánsko	9,5	9,5	9,6	9,7	.
Finsko	8,2	8,4	8,4	8,2	8,4
Francie	11,0	11,1	11,1	11,0	11,2
Irsko	7,6	7,5	7,5	7,5	8,7
Island	9,9	9,4	9,1	9,1	9,1
Itálie	8,7	8,9	9,0	8,7	9,1
Japonsko	8,0	8,2	8,1	8,1	.
Kanada	9,8	9,9	10,0	10,1	10,4
Korea	5,4	5,7	6,1	6,3	6,5
Lucembursko	8,1	7,7	7,2	.	.
Maďarsko	8,0	8,3	8,1	7,4	7,3
Německo	10,6	10,7	10,5	10,4	10,5
Nizozemsko	10,0	9,8	9,7	9,7	9,9
Norsko	9,7	9,1	8,6	8,9	8,5
Polsko	6,2	6,2	6,2	6,4	7,0
Portugalsko	10,0	10,2	9,9	.	.
Rakousko	10,4	10,4	10,3	10,3	10,5
Řecko	8,7	9,5	9,7	9,7	.
Slovensko	7,2	7,0	7,3	7,7	7,8
Spojené království	8,0	8,3	8,5	8,4	8,7
Španělsko	8,2	8,3	8,4	8,4	9,0
Švédsko	9,2	9,2	9,1	9,1	9,4
Švýcarsko	11,3	11,2	10,8	10,6	10,7
Turecko	5,4	5,4	5,8	6,0	.
USA	15,4	15,4	15,5	15,7	16,0

Zdroj: OECD Health Data, červen 2010

Tab. 2 Výdaje na zdravotnictví v roce 2008 podle zdrojů financování jako % z celkových výdajů na zdravotnictví ve vybraných zemích OECD

Země	Veřejné výdaje			Soukromé výdaje
	Veřejné výdaje celkem	z toho		
		veřej. zdrav. pojištění	veřejné rozpočty	
Česká republika	82,5	75,2	7,4	17,5
Belgie	72,6	61,1	11,4	27,4
Dánsko ¹⁾	84,5	0	80,2	15,5
Finsko	74,2	15,0	59,2	25,8
Francie	77,8	72,5	5,2	22,2
Irsko	76,9	0,6	76,3	23,1
Itálie	77,2	0,1	77,1	22,8
Lucembursko ²⁾	90,9	70,3	20,6	9,1
Maďarsko	71,0	59,2	11,8	29,0
Německo	76,8	67,9	8,8	23,2
Nizozemsko	75,3	70,2	5,1	16,5
Norsko	84,2	11,3	72,8	15,8
Polsko	72,2	60,3	11,9	27,7
Portugalsko ²⁾	71,5	0,8	70,7	28,5
Rakousko	76,9	44,1	32,8	23,1
Řecko ¹⁾	60,3	31,2	29,1	39,7
Slovensko	69,0	62,4	6,6	31,0
Spojené království	82,6	.	82,6	17,4
Španělsko	72,5	4,8	67,7	27,5
Švédsko	81,9	.	81,9	18,1
Švýcarsko	59,1	42,9	16,2	40,9
USA	46,5	12,7	33,9	53,5

¹⁾ Údaj za rok 2007

²⁾ Údaj za rok 2006

Zdroj: OECD Health Data, červen 2010

**Tab. 3 Celkové a veřejné výdaje na zdravotnictví na 1 obyvatele v roce 2008
v přepočtu na paritu kupní síly ve vybraných zemích OECD (\$ PPP)**

Země	Celkové výdaje na zdravotnictví \$ PPP/1 obyv.	Index ČR = 100	Veřejné výdaje na zdravotnictví \$ PPP/1 obyv.	Index ČR = 100
Česká republika	1 781	100	1 470	100
Polsko	1 213	68	876	60
Maďarsko	1 437	81	1 021	69
Slovensko	1 738	98	1 199	82
Portugalsko ¹⁾	2 151	121	1 539	105
Řecko ²⁾	2 687	151	1 622	110
Itálie	2 870	161	2 216	151
Španělsko	2 902	163	2 105	143
Finsko	3 008	169	2 233	152
Spojené království	3 129	176	2 585	176
Švédsko	3 470	195	2 841	193
Dánsko ²⁾	3 540	199	2 991	203
Belgie	3 677	206	2 668	181
Francie	3 696	208	2 875	196
Německo	3 737	210	2 869	195
Irsko	3 793	213	2 918	199
Rakousko	3 970	223	3 053	208
Nizozemsko	4 063	228	.	x
Lucembursko ¹⁾	4 210	236	3 825	260
Švýcarsko	4 627	260	2 736	186
Norsko	5 003	281	4 213	287
USA	7 538	423	3 507	239

¹⁾ Údaj za 2006

²⁾ Údaj za 2007

\$ PPP: teoretická jednotka pro přepočet dle kupní síly a cenové hladiny v dané zemi

Zdroj: OECD Health Data, červen 2010